

otrokom prijatelj, učitelj in voditelj.
(Priloga Vrtcu.)

Štev. 8.

Ljubljana, dné 1. avgusta 1896.

IV. tečaj.

V večernem hladu.

(Slika. — Spisal Ivan Dragomir.)

»**N**en na travo, mati! Na travo!«
Kričali so mali razposajenčki pri Dolinarju v nedeljo proti večeru. Gnetli so se okrog matere, mole- dovali, prosili, obljubovali, dokler jim niso dovolili. Saj se pa tudi ni bilo mogoče drugače odkrižati teh kričačev. Vzeli so najmanjšega v naročje ter šli ven pred hišo.

Tu se je pekoče solnce že poslavljaljo od razgrete narave. S poslednjimi žarki je še obsevalo cvetoče vršičke stare, častite hruške pred Dolinarjevo hišo. Ko je slednjič tudi ono zatonilo za gorami, spuščal se je večerni mrak na vso naravo. Tiha noč je razgrnila svojo temno krilo in zavila trudno naravo v mirno spanje, sladek počitek. Na vso naravo je legel oni blagodejni večerni hlad, ki nas zdelane in utrujene od dneвне vročine tako ljubko vabi na hladno travnato ležišče pred hišo.

Dolinarjevi so z veseljem posedli in polegli po mehki travi okrog matere. Visoko nad njimi, na sinji oblok pa je priplula bleda luna v svojem zlatem vozu.

Spremljale so jo neštete zvezdice, njene hčericice. Lahen vetrič je pripihljaj in zazibal listje na stari, častiti hruški, da je skrivnostno šumela in šepetala tjã v mirno tiho noč. S hribčka sèm, od bele cerkvice, so pa pripluli milodoneči glasovi večerne avemarije. Kako ljubki, kako prijetni so vendar ti glasovi!

Mala družba pred Dolinarjevo hišo se ni ustavljala temu klicu. »Pokleknimo, otroci, in molimo«, dejali so mati ter pristavili: »Bomo pa še rožni venec takoj odmolili, da mi ne boste potem vsi pospali pri molitvi.« Nato so se dvigale molitvice iz nedolžnih srčec pod sinji oblok in še dalje, dalje, tjã pred prestol nebeške Kraljice.

Ko so odmolili, bil je Jožek prvi na nogah. »Sedaj smo pa brez skrbi«, dejal je in stekel po vrtu. Drugi so se usuli za njim. Sedaj se jim je šele pričelo pravo veselje: igrali so, skakali, smejali se in — jokali, kakor je ravno prišlo. Njih krik je pa odmeval daleč v tiho noč. — Ko so se že tega tudi naveličali, jeli so šteti zvezde, katerih je že nepregledno število migljalo na sinjem obloku.

»Poglej, Jožek, ta-le je pa moja!« dejala je Anica. »Lej jo, kako je lepa in velika, največja izmed vseh!«

»Ni tvoja, ne!« zavrnil jo je Jožek. »Saj sem tudi jaz večji kakor ti!«

»Ne, moja je!« trdila je zopet Anica. In tako sta se prepirala nekaj časa za lepo večernico, ki je bila visoko, visoko nad njima. — »Lučica, pogledjte, lučica!« viknil je na jedenkrat Jožek ter stekel proti koncu vrta. Tu se je res pokazalo nekaj svetlega kakor kaka lučica. Hitro je hlastnil z obema rokama po nji — ná, pa je ni bilo. — Kmalu se je pokazala na drugem koncu vrta. Zopet so se vsi usuli za njo, a nihče je ni dobil.

»I, kaj pa vendar imate?« pokarajo jih mati, »da tako letate.«

»Lučice lovimo, lučice«, odgovorijo vsi hkrati.

»Kakšne lučice, menda so kresnice? Le sèm pojedite, sedaj ste se že naskakali in naigrali. Boste pa še kaj zapeli.«

Na petje so pa bili Dolinarjevi kakor medved na méd. Sami res da niso napravili Bog vé kaj; če so pa

še mati pomagali, je pa že bilo nekaj. Četudi je včasih šlo nekoliko navskriž, šlo je pa vendar. Peli so in peli, da so prepeli že vse Marijine, vse narodne, vse, kar so vedeli in znali. Anica je bila že kar vsa hripava od samega petja.

»Mati, ali ste tudi vi tako prepevali, ko ste bili toliki, kakor smo sedaj mi?« vprašala je, ker je želela, da bi že skoraj pričeli kaj družega.

»Tudi, ljubi otroci, tudi!« pripovedovali so mati. »Sicer sva bili vedno sami z materjo, pa je vendar bilo prijetno. Že takrat namreč nisem imela ne bratcev, ne sestric, ne očeta, jedino mater še. Kolikokrat so tudi oni tu sedeli v večernem hladu! Utrujeni in zdelani so prišli s polja, in zvečer so se kaj radi ohladili od dnevne vročine. Tedaj sem gotovo prišla od kakega kraja, zlezla jim na koleno ter jim ljubko zrla v one mile oči. Oni so me božali, gladili mi lasce ter me učili prvih molitvic. Pripovedovali so mi toliko lepega, da se nisem nikdar naveličala jih poslušati. Kar zagledala sem se v njih mili, prijazni obraz. Visoko nad nama so pa migljale neštete zvezdice. Ali ni bilo tedaj res prijetno?«

»Joj, joj, kako je bilo lepo! Še kaj povejte, še kaj!« silili so otroci, ki so med tem v krogu posedli in poglobili po mehki travi okrog matere.

»Kratke so bile te urice, ljubi moji, kratke«, nadaljevali so. »Sama nisem vedela, kdaj so minile. Komaj sem bila tolika, kot si sedaj ti, Anica, ko se je nekaj pripetilo, na kar prej nikdar nisem mislila, da bi se moglo zgoditi. Mati so mi smrtno oboleli. In večje nesreče za otroka si ne morem misliti, kakor je ravno smrt dobre matere. Kako sem molila za svojo mater, katero sem imela tako neizrečeno rada! In vendar — Božja volja je morala biti.

Ko so mati že čutili, da se jim bliža poslednja ura, pozvali so me nekega dne k sebi. Večer se je že storil in v sobi je bilo tako tiho, tako temačno; le mala lučica pred Marijino podobo ob materini postelji je skrivnostno plapolala in pojemala. Sami sva bili v sobi. Tedaj so me pogledali tako milo, tako pretresljivo, da sem takoj uganila, po kaj so me pozvali — po slovo. Solze so jim stopile v osteklenele oči, podali so mi

desnico ter govorili s pretrganim tresočim glasom: »Zapustiti te moram, ljubo dete, samo, ubogo siroto. — A ne plakaj, potolaži se! Zapuščam ti drugo mater, — boljšo kakor vse zemeljske matere. Poglej jo, Mater sirot! V njeno varstvo te izročam. Nje se okleni z vso otroško ljubeznijo, s celim srcem! — Ljubi jo, kakor si mene, in ne bo te zapustila. Obilo ti bo poplačala vso ljubezen in spoštovanje, katero si vedno gojila do mene. — Slušaj jo, kakor si mene, da mi tudi ti, preljubi otrok, prihiš kdaj nad zvezdami v naročje, da te zopet objamem, — da se združiva — za vedno!« . . .

Tiho, tako neprijetno tiho je bilo tedaj v mali družbi. Le globok, žalosten vzdih se je čul iz otroških prsij. V vrhovih častite hruške pa je šumelo listje svojo staro pesem dalje, dalje. Raz sinjega oboka so zvedavo zrle migljajoče zvezde na tiho družbo. Ženici se je utrnila solza in zdrknila po velem licu na brhkega sinčka.

»Oh, kaj ste vendar potem počeli, ko so vam zagreblili drago mater?« — oddahnila se je slednjič Anica, že vsa v strahu za svojo mater.

»Morala sem iz rojstne hiše, morala sem iz kraja nedolžnega veselja,« pričeli so zopet mati. »Poslali so me k tujim ljudem. Tu sem morala bridko občutiti, da sem brez matere, da sem sirota. Kamor sem se obrnila, povsod sem jih pogrešala. Ni jih bilo, da bi mi smehljaje rezali kruha, morala sem ga prejemati iz tuje roke. Ni jih bilo več, da bi me zjutraj rahlo zbudili iz spanja, da bi skupno molili jutranjo molitev. Komaj se je dobro zdanilo, že so me poslali na pašo s koščkom kruha, kar naj bi bilo moje kosilce.

Koliko hudega sem tukaj skusila, koliko žalosti užila, vam skoro ne morem povedati. Bila sem vedno sama, tovarišic nisem imela, in jih tudi nisem iskala. Dostikrat se mi je oglašal glad, ko sem použila svoje borno kosilce, košček kruha. Žalostna sem tavalala po pašniku in — jokala. In vrhu tega še spomin na umrlo mater! Domislila sem se, kako je njih roka čula nad mano kakor angelj varih, kako sem jim lahko potožila vsako gorjé. Spomnila sem se se onih prijetnih večerov, ko me je še draga materina roka gladila po čelu, ko

so me pritiskali k sebi, ko so me učili molitvic. — In sedaj, sedaj? ... Ni jih, moje zlate mamice! Ni jih! ...

In vendar, — ali mi niso nekaj obljubili, ko so se na smrtni postelji poslavljali od mene? Rekli so mi, da je Bog onim, ki spoštujejo svoje stariše, že na tem svetu obljubil plačilo. In še nekaj! Izročili so me v varstvo neki drugi materi, Materi vseh sirot. K nji naj se torej zatekam, ona je sedaj moja mati!

Stopila sem torej v ono kapelico ob cesti. Zaha-jajoče solnce se je že poslavljal od prijazne kapelice in zlatilo solze, ki so mi stale v očeh. Z otroško zaup-ljivostjo se obrnem do podobe Matere božje z Jezusom v naročju. Čim dalje zrem v njen mili obraz, tem lju-bezniveje, se mi zdi, da me gleda tudi Marija. Ta mili pogled mi tudi privabi otroško zaupljivo prošnjo do Matere sirot: »Kaj ne, Marija, tako sem pričela moliti, da si zdaj ti moja mati, odkar so mi zagrebli mojo drago mamó? Glej, k tebi pribežim, ker jih ni več, da bi mi otirali solze. Rada te hočem imeti, kakor sem rada imela svojo ranjko mamó. In ko pride majnik, ti hočem okrasiti ta oltarček, da boš kar v samih rožicah. Kaj ne, Marija, da me boš potem tudi ti rada imela, kaj-ne, da me boš?« ...

Tedaj sem se tako zaverovala v Marijino podobo, da sem pozabila na vse. Nisem se spomnila, da je vsak dan ob tem času prihajala tu mimo grajska gospa, ka-tero sem do sedaj vedno uljudno pozdravljala. Hitro sem hotela popraviti, kar sem zamudila. A ko se ozrem, stala je že gospa pred kapelico.

»Kaj pa ti je danes, da si vsa objokana?« ogo-vori me.

»Lačna sem.«

»No, pa steci z menoj, boš pa pri meni kaj do-bila«, vabi me prijazna gospa.

In kdo bi tedaj raje ubogal kakor jaz! Vesela sem hitela za prijazno gospo, ki je imela zame toliko lepih besed. Po poti me je spraševala o mojem domu in o mojih stariših. Ko sem ji pripovedovala, da nimam ne matere, ne očeta, da sem sirota, prikradla se je tudi nji blaga solza pomilovanja.

Ko sva prišli v grad, obdarila me je dobrotljiva gospa z dobro jedjo ter mi dovolila, da smem še kakterikrat priti, če bom vedno lepo umita in počesana.

Zopet sem vesela hodila vsak dan v grad k dobri gospej. Saj je bila ona razun Marije v kapeli jedina, kateri sem mogla potožiti vse svoje gorjé, vse svoje težave. A le malo časa. Kmalu sem se grajski gospej tako prikupila, tako priljubila, da me je vzela k sebi v službo. Sedaj so prišli zame zopet veseli dnevi. Dobra gospa mi je nadomeščala mater. Ker svojih otrok ni imela, ljubila me je kakor lastno hčer. Potrudila se je zame, kjerkoli je mogla. Vse je storila zame, da sem dobila vse premoženje svojih starišev in poštenega mladeniča za moža.

Glejte, ljubi moji, zopet sem prišla tù sem, kjer sem prebila toliko veselih večerov. Četudi sem že v prvi mladosti zgubila očeta in mater, se mi je vendar pozneje dobro godilo. A zakaj? Zato, ker sem vedno ljubila in spoštovala svoje stariše. Ako hočete torej, ljubi otroci, da se bo tudi vam kdaj dobro godilo, ljubite in spoštujte svoje stariše! Radi jih ubogajte, ne napravljajte jim skrbi in žalosti. Vsak dan molite zanje, da bi vam jih Bog ohranil še dolgo, dolgo. Saj sedaj še ne veste, kaj imate, ko imate dobre, skrbne stariše.«

Solza je zdrknila materi po levem licu, ko so se spomnili, koliko veselja, koliko žalosti so užili v svoji mladosti. In vendar, kako prijetni so ti spomini! Ž njimi so skušali vzbuditi pri svojih malih poslušalcih ljubezen in spoštovanje do roditeljev, zlasti pa še zaupanje do Matere nas vseh.

* In ne zaman. Predno je sladki sèn objel mala bitja v mehkih posteljcah, pluli so božji krilatci iznad hiše tjà pod sinji oblok. Hiteli so s prošnjami, z gorečimi molitvami nedolžnih otročičev za svoje stariše tjà pred prestol Vsemogočnega, v naročje nebeške Kraljice. Pred hišo pa je lahen vetrič v čarobni mesečini zibal listje častite hruške, da je skrivnostno šumela in šepetala vedno vresničujoče se besede Najvišjega: »Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel in da ti bo dobro na zemlji.«

